

Grundläggande svenska för lärare med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans åk 1-3, I

Basic Swedish for Teachers Working in Pre-School Class and Lower Primary School, I

15 högskolepoäng

15 credits

Ladokkod: 11F321

Version: 6.0

Fastställd av: Utskottet för utbildningar inom pedagogik och lärande 2015-12-08

Gäller från: VT 2016

Nivå: Grundnivå

Huvudområde (successiv fördjupning): Didaktik (G1F), Svenska (G1F)

Utbildningsområde: Undervisning 60%, Verksamhetsförlagd utbildning 40%

Ämnesgrupp: Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt

Förkunskapskrav: Godkänt resultat från all VFU i tidigare termin inom ramen för Grundlärarutbildning med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3, 240 hp.

Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Innehåll

Kursen har två parallella fokus. Dels ska studenten genom ämnesteoretiska studier öka sin beredskap att undervisa i svenska. Dels ska studenten börja se sig själv som blivande lärare och därmed utveckla ett ämnesdidaktiskt perspektiv och sin förmåga att skapa goda och stimulerande lärandemiljöer. Detta sker genom studier av olika arbetssätt och metoder, vilkas syfte är att möta och utmana alla barn/elever med fokus på måluppfyllelse och ett inkluderande förhållningssätt. Kursen börjar med grundläggande svenska som läses parallellt med didaktiska aspekter på motsvarande innehåll. Det svenska språkets uppbyggnad och funktion, såväl fonologiskt, morfologiskt, syntaktiskt, semantiskt och grammatiskt som pragmatiskt behandlas. Kursen tillhandahåller därtill litteraturvetenskapliga begrepp för analys av skönlitteratur och litteraturdidaktiska metoder för arbete med skönlitteratur i skolan, vilka studenten ges möjlighet att pröva. Vikt läggs vid studentens egen skrivprocess och muntliga framställning, vilka relateras till den kommande yrkesrollen. Detta sker genom analys och produktion av texter inom olika genrer och texttyper samt en problematisering av hur lärare kan stödja elevers skrivutveckling genom olika genrepedagogiska modeller. Tre veckors verksamhetsförlagd utbildning, VFU, ägnas åt observationer, elevintervjuer och undervisning med fokus på läs- och skrivutveckling. I kursen behandlas även frågor rörande bedömning av barns/elevs lärande och utveckling i relation till kursplanens innehåll för årskurs 3 i svenska, liksom diskussion kring olika analysverktyg som används vid kartläggning av barns/elevs kunskaper. Estetiska uttrycksformers och digitala verktygs potential i ett lärandesammanhang studeras både praktiskt och genom studier av litteratur och ämnesdidaktisk forskning. Vikten av att inkludera alla barn/elever genomsyrar hela kursens innehåll.

Mål

Studenten skall efter kursen kunna:

- redogöra för innehållet och den pedagogiska grundsynen i de nationella styrdokumenterna som är relevant för svenskämnet i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3 och för hur synen på svenskämnet har förändrats över tid med fokus på språkets funktionella och formella aspekter
- redogöra för hur det svenska språket är uppbyggt och fungerar, såväl fonologiskt, morfologiskt, syntaktiskt, semantiskt som pragmatiskt samt exemplifiera hur språkutvecklande arbete utifrån sådana språkliga utgångspunkter kan omsättas i skolans undervisning i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3
- visa grundläggande kunskaper om lässtrategier, läsprogression och läsmetoder för att kunna anpassa undervisning till elevers olika förutsättningar
- analysera och producera texter i tal och skrift inom olika genrer och texttyper, där språk och struktur uppfyller krav på såväl skriftspråklig korrekthet som genre- och situationsanpassning
- med stöd i didaktisk forskning redogöra för olika typer av texter kan utnyttjas för främjandet av alla elevers läs- och skrivutveckling i förskoleklassen och grundskolans årskurs 1-3

- identifiera och synliggöra skolans möjligheter att möta barn/elever med olika bakgrund och erfarenheter samt reflektera kring hur utmanande miljöer för språkutveckling för alla barn/elever kan arrangeras med hänsyn till klass, kön, etnicitet och olika kommunikationshinder
- med stöd i didaktisk forskning och utifrån egna erfarenheter visa hur estetiska uttrycksformer kan användas för att stimulera barns lärande med fokus på grundläggande läs- och skrivutveckling
- genom egen digital kompetens och med stöd i didaktisk forskning visa hur digitala verktyg kan användas i grundläggande läs- och skrivutveckling
- i samråd med VFU-lärare och med stöd i svensksdidaktisk forskning samt utifrån relevanta styrdokument för ämnet svenska, formulera mål, planera, leda, genomföra, utvärdera och dokumentera undervisning i svenska med fokus på målpåfyllelse för alla elever i förskoleklass och årskurs 1
- med utgångspunkt i teorier om läs- och skrivutveckling planera, genomföra, dokumentera och analysera observationer och intervjuer rörande barns sätt att tillägna sig skriftspråket
- i mötet med elever och kollegor använda ämneskunskaper och ämnesdidaktiska begrepp i ett relevant yrkesspråk

Undervisningsformer

Föreläsningar, workshops, studiegruppsarbete samt verksamhetsförlagd utbildning.

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

Examinationsformer och betygsskala

Individuell skriftlig tentamen, enskilda och gruppvisa skriftliga inlämningsuppgifter, muntliga och skriftliga redovisningar i grupp och workshops samt närvaro på och omdöme från verksamhetsförlagd utbildning.

Vid underkänt betyg vid det första examinationstillfället på verksamhetsförlagd utbildning har studenten endast rätt till ytterligare ett examinationstillfälle.

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Se bilaga.

Studentinflytande och utvärdering

Före kursstart inbjuds studenterna till kursplaneringsmöte. Efter halva kursen sker en muntlig mittkursvärdering. Utvärdering sker individuellt skriftligt vid kursens slut. Resultat av utvärderingen presenteras i kursrapporten och återkopplas till studenterna enligt högskolans rutiner. Utvärderingen ligger till grund för planeringen nästa gång kursen ges.

Övrigt

Kursen ingår i Grundlärarutbildning med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1-3, 240 hp.

Bilaga: Litteraturlista för Grundläggande svenska för lärare med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans åk 1-3, I (11F321)

- Alatalo, Tarja (2011). *Skicklig läs- och skrivundervisning i åk 1-3: om lärares möjligheter och hinder*. Kap. 2, 4, 5, 8, 9. Diss. Göteborg : Göteborgs universitet, 2011 Tillgänglig på Internet: <http://hdl.handle.net/2077/25658> (123 s)
- Andersson, Peggy (red.) (2000). *Spökägget: att läsa och skriva i förskola och skola*. 1. uppl. Stockholm: Natur och kultur (72 s)
- Berg, Elisabeth (2011). *Uppdrag språklyft. 1 : idémateriel till Skolverkets "Nya språket lyfter!"*. 1. uppl. Stockholm: Natur & kultur (151 s).
- Bolander, Maria (2012). *Funktionell svensk grammatik*. 3. uppl. Stockholm: Liber, kap. 1-5 (148 s)
- Bolander, Maria (2012). *Funktionell svensk grammatik. Övningsbok*. 3. uppl. Stockholm: Liber (utdrag, 16 s)
- Fridolfsson, Inger (2008). *Grunderna i läs- och skrivinläring*. 1 uppl. Lund: Studentlitteratur (284 s)
- Förskoleklassen: uppdrag, innehåll och kvalitet*. (2014). Stockholm: Skolverket
Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=3329> (68 s)
- Herrlin, Katarina, Ackesjö, Helena & Frank, Elisabeth (2012). *Förskoleklassens didaktik: möjligheter och utmaningar*. Stockholm: Natur & Kultur, kap 1-4 (124 s)
- Johansson, Britt & Sandell Ring, Anniqa (2010). *Låt språket bära: genrepedagogik i praktiken*. 2., [rev.] uppl. Stockholm: Hallgren & Fallgren, s. 10-104 (95 s)
- Kommentarmaterial till kursplanen i svenska*. (2011). Stockholm: Skolverket. Tillgänglig:
<http://www.skolverket.se/publikationer?id=2567> (31 s)
- Lundberg, Ingvar (2010). *Läsningens psykologi och pedagogik*. 1. utg. Stockholm: Natur & kultur (189 s)
- Läroplan för förskolan Lpfö 98*. [Ny, rev. utg.] (2010). Stockholm: Skolverket
Tillgänglig på Internet: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2442> (16 s)
- Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011* (2011). Stockholm: Skolverket. Tillgänglig:
<http://www.skolverket.se/publikationer?id=1069> (utdrag ca 50 s)
- Nya språket lyfter!: bedömningsstöd i svenska och svenska som andraspråk för grundskolans årskurs 1-4*. Rev. uppl. (2011). Stockholm: Skolverket. Tillgänglig: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=2474> (87 s)
- Wasik, Barbara A. (2012) Developing Vocabulary Through Purposeful Strategic Conversations. *Reading Teacher*. Vol 66, no 2, s. 321-332 (12 s)
- Westlund, Barbro (2012). *Att undervisa i läsförståelse: lässtrategier och studieteknik*. 2., uppdaterade utg. Stockholm: Natur & kultur (355 s)
- Ytterligare litteratur (artiklar) tillkommer enligt lärarens anvisningar (ca 100 s)